

LIA LUNGU

Sărbătoarea Rusaliilor

Rusaliile, cea mai mare sărbătoare a verii, încărcată de simboluri și misticism, a Pogorării Duhului Sfânt asupra Apostolilor lui Iisus, reprezintă deschiderea bisericii creștine spre universalitate. Momentul când iudaismul creștin se transformă în Creștinismul Universal, temelia bisericii de la Ierusalim a Apostolului Pavel. De milenii în această zi se practică Botezul Încreștinării și este credința că asupra celor botezați, astăzi coboară Duhul Sfânt.

În vechile ritualuri agrare, Rusaliile erau zâne malefice, foarte frumoase, dansatoare desăvârșite ale văzduhului și ale pădurii. Asemănătoare Ielelor, cu care sunt confundate, dacă te prind în dansul lor deosebit de frumos, te ologesc și așa rămâi, „luat de Rusalii”. Ele dansează în aer sau pe pământ, noaptea, așezate în cerc, iar dacă sunt zărite de un muritor, ori dacă din greșeală cineva calcă pe urmele dansului lor (loc recunoscut, pt că acolo iarba este arsă), acesta se îmbolnăvește foarte grav de o boală numită în popor, „ologit de Rusalii”. În Valea Timocului, se practică Căderea de Rusalii, un fel de prăbușire într-un somn hipnotic, practicat numai în Duminica Rusaliilor de femeile românce inițiate din aceasta zonă, într-o relație directă cu pomenirea, dar și cultul morților.

Este foarte greu de găsit un profil precis al sărbătorii, al sensurilor ei magice, din cauza marilor diversități și a variantelor folclorice.

Călușarii sunt remediu magico-ritualic împotriva relelor Rusalii și ale bolilor provocate de acestea. Mircea Eliade spune ca „jocul Călușarilor este un ritual de inițiere a tinerilor, la geto – daci”. Dansul călușarilor (...) se crede ca are și efecte fertilizatoare asupra pământului și a femeilor sterpe. Jocul călușarilor are funcții și semnificații diferite ca vechime: bolovanul de sare este vrăjit în timpul jocului și se dă vitelor pentru prășire și înmulțire, blidul cu semințe este vrăjit pentru însămânțarea și rodirea ogoarelor. Ajută și grăbește căsătoria fetelor, dar mai cu seamă contribuie la ajutorarea simbolică a tinerelor neveste să aibă mulți copii (prin intrarea la încheierea jocului în hora călușarilor și prin atingerea phalus-ului purtat de Mut). Călușarii vindecă oamenii atinși de Rusalii prin „luarea din Calus”, un altfel de transfer magic al sufletului sănătos. Sufletul este tranferat prin oala de lut spartă cu bățul de către Mut/Vătaf, sau de la puiul de găină sacrificat violent, în cazurile grave, de la călușarul supus unei morți rituale, numită „doborarea călușarilor”, la omul bolnav.

Copiii sunt purtați în brațe în hora Călușului, sunt întinși pe pământ de către călușari pentru alungarea bolilor, sau a „frigurilor” și aceste acte aveau efect benefic.

Tot călușarii alungau Rusaliile și alte ființe malefice, prin amenințarea lor cu diferite arme precum: bâte, săbii din lemn, arcuri cu săgeți, prin scenele războinice (Războiul), prin plantele vrăjite (pelin, usturoi), prin impetuozitatea dansurilor călușărești care imită uneori mersul la trap, în galop al cailor, formule indescifrabile, dintre care zgomotul zurgălăilor este cel mai semnificativ.

Lan de grâu; foto: Florin Avram